

List opatření

Název opatření:	Průzkumný monitoring	ID	DVL220501
Vliv:	Neznámý	Typ LO	B
Typ opatření:	Zjištění příčiny nedosažení dobrého stavu nebo potenciálu	DP	DVL

Popis současného stavu

V celé řadě vodních útvarů nejsou dosaženy cíle bez toho, aby byl přesně určen důvod, respektive vliv způsobující toto nedosažení. Je zřejmé, že správná identifikace vlivů je první nutný krok na cestě k jeho odstranění. Znečištění může být obecně způsobeno bodovým zdrojem, plošným zdrojem, atmosférickou depozicí nebo může jít o přirozené koncentrace odpovídající typově specifickým podmínkám vodního útvaru. Pro seznam vodních útvarů a k nim specifikovaných ukazatelů uvedených v příloze k tomuto listu opatření je potřeba určit zdroj znečištění (dopátrat hlavní vliv) aplikací průzkumného monitoringu.

Návrh opatření

Návrh opatření lze rozdělit na dvě základní skupiny. Tou druhou se rozumí biologické složky, v té první je vše ostatní.

První skupina:

V případě vodních útvarů, které nejsou zcela vrchními, je nejprve nutné vyloučit vliv přítoku z horního vodního útvaru. Pokud se daný ukazatel v horním vodním útvaru nemonitoruje, je potřeba zavést v něm jednorázový monitoring s cílem potvrdit nebo vyvrátit překročení ukazatele i v horním vodním útvaru. Tímto způsobem musí být monitoring proveden až k pramennému vodnímu útvaru, nebo k vodnímu útvaru, ve kterém se již ukazatel nevyskytuje v koncentracích překračujících NEK. Rostoucí koncentrace potvrzuje blížící se zdroj řešené látky.

Po lokalizaci zdrojového vodního útvaru, je podobným způsobem, tedy od závěrového profilu nahoru, prováděn monitoring na přítocích páteřního vodního útvaru s cílem určit úsek vodního toku - zdrojovou lokalitu přispívající znečištěním (sledovaný ukazatel). V lokalizovaném úseku je pak proveden terénní průzkum s cílem lokalizovat samotný zdroj (městskou ČOV, průmyslovou ČOV, volnou výust', meliorační drén, skládku, hnůj a jiné. Jako podklad terénního průzkumu je nutný seznam vydaných povolení k vypouštění řešené látky od vodoprávního úřadu. V případě, že monitoring potvrzuje plošný přírůstek látky, je třeba zaměřit se na podklady ČHMÚ. Příčina pak může spočívat v atmosférické depozici nebo v přirozeném pozadí. U atmosférické depozice lze část látek dohledat na webových stránkách ČHMÚ v kategorii ovzduší. Jsou tu jednotlivé ročenky, údaje o překročení imisních limitů, grafy a tabulky i aktuální stav ovzduší včetně monitorovaných dat. Pokud zde příslušná látka není, je třeba zjistit, zda se může vázat na prachové částice a z jejich stavu odvodit význam atmosférické depozice v místě řešení. Pokud ani to nelze, pak zbývá zadat studii zaměřenou na plošnou depozici látky v půdě pocházející z atmosféry. Před tímto krokem by měl být vyvrácen možný vliv podloží.

Pro získání informací o plošných koncentracích ve vodě je dobrý využít atlas chemismu povrchových vod ČR. Jako další podklad se doporučuje využít stránky ČHMÚ – monitoring koncentrací látek v podzemních vodách.

V případě, že řešená látka může mít původ spíše v přirozeném pozadí než depozicí z atmosféry, aplikuje se další postup podle opatření „Zjišťovací studie přirozeného pozadí“. Největším problémem jsou látky, které mohou být způsobeny oběma příčinami. To může být například dusičnanový dusík, který může mít ještě další původ v zemědělství.

U antropogenních látek to máme jednodušší, zde to nemůže být pozadím. V tomto případě je třeba zaměřit se na hledání podle typu látky a její specifikace, užívání, producentů a jiných informací. Hledání by nemělo být jednostranné (např. u pesticidů jen zemědělství), ale prověřit veškeré možné zdroje (v případě pesticidů například liniové stavby – silnice, železnice, dešťové nádrže, odvodňovací stavby, golfová hřiště a v neposlední řadě i ošetřování lesních porostů).

Druhá skupina:

U biologických složek se příčina hledá složitěji. Zde se musí posoudit stav hydromorfologie a i celkové jakosti vody ve vodním útvaru. Pokud není přehled o všech parametrech, které mohou mít na biologii negativní vliv, je třeba ho provést byť jen jednorázově společně s odebráním vzorků pro biologii. Pokud jsou oba tyto vlivy v pořádku a stav dle zkušených biologů se zdá být vyhovující (dobrý – mírně zhoršený od referenčních podmínek), pak je třeba přehodnotit limity pro dobrý stav. Pokud je některá z látek nevyhovující z důvodu přirozeného pozadí, pak je třeba stanovit méně přísné cíle pro biologické složky v daném vodním útvaru. Pokud látka není z pozadí, pak je třeba nejprve vyřešit tuto látku a aplikovat výjimku technické neproveditelnosti. Pokud bude ve výhledu na látku aplikována výjimka méně přísné cíle, pak se obdobně stanoví i pro biologické složky.

Průzkumný monitoring je navržen v těchto vodních útvarech a na uvedené ukazatele hodnocení stavu:

ID VÚ	Název vodního útvaru	Ukazatel
DVL_0100	Kocába od pramene po ústí do toku Vltava	sírany
DVL_0100	Kocába od pramene po ústí do toku Vltava	uran
DVL_0210	Zlatý potok od pramene po Mlýnský potok	teplota vody
DVL_0230	Zlatý potok od toku Mlýnský potok po ústí do toku Šlapanka a Šlapanka po ústí do toku Sázava	benzo[ghi]perylen
DVL_0320	Sázava od toku Šlapanka po tok Želivka (Hejlovka)	teplota vody
DVL_0590	Blanice od toku Slupský potok po ústí do toku Sázava	teplota vody
DVL_0670	Konopištský potok od pramene po ústí do toku Sázava	teplota vody
DVL_0720	Sázava od toku Nučický potok po ústí do toku Vltava	rtuť a její sloučeniny - rozpuštěná
DVL_0770	Zákolanský potok od pramene po ústí do toku Vltava	kyselina ethylendiamintetraoctová
DVL_0780	Bakovský potok od pramene po Zlonický potok	sírany
DVL_0800	Červený potok od pramene po ústí do toku Bakovský potok	sírany
DVL_0810	Bakovský potok od toku Zlonický potok po ústí do toku Vltava	sírany
DVL_0820	Vltava od toku Berounka po ústí do Labe	kyselina ethylendiamintetraoctová
DVL_0820	Vltava od toku Berounka po ústí do Labe	rtuť a její sloučeniny - rozpuštěná
DVL_0830	Vraňansko-hořínský plavební kanál	kyselina ethylendiamintetraoctová
DVL_0830	Vraňansko-hořínský plavební kanál	rtuť a její sloučeniny - rozpuštěná
DVL_2120	Sázava od hráze rybníka Velké Dářko po Nižkovský potok	benzo[ghi]perylen
DVL_2120	Sázava od hráze rybníka Velké Dářko po Nižkovský potok	kyselina ethylendiamintetraoctová

Časový harmonogram a předpokládané náklady na realizace opatření

Zajistí: správci povodí

Časová náročnost pro vodní útvar: zajištění podkladů 1 měsíc, terénní průzkum s odběry a vyhodnocením 3 měsíce
Časová náročnost se odvíjí podle toho, zda se bude průzkumný monitoring provádět pro více útvarů a látek najednou, nebo se bude provádět postupně.

Náklady: 360 000 Kč

Provedení průzkumného monitoringu a určení zdroje znečištění řešenou látkou bude zpracováno do 31.12.2019.